

2023-07-12

HSN/874/2023

Daniel Nilsson
Sekretariatet
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kalle.brandstedt@regeringskansliet.se

Svar på Betänkandet (SOU 2023:10) Tandvårdens stöd till våldsutsatta patienter

Inledning:

Region Jämtland Härjedalen tackar för en mycket väl utförd utredning i syfte att underlätta situationen för våldsutsatta patienter. Efter att läst och övervägt det aktuella delbetänkandet, vill regionen framföra några synpunkter och kommentarer. Regionen bifaller till betänkandet i stort, men vår huvudsakliga oro gäller den rådande resursbristen som idag finns i hela landet men främst i Norrland. Nya krav på tandvården som även leder till ökad administration betyder ytterligare minskad tillgänglighet för vård till regionens medborgare.

Sammanfattning:

Sammanfattningen är skriven i ett försök att belysa vad som regionen uppfattar vara avgörande för att lyckas med att stärka stödet till våldsutsatta och deras tillgång till tandvård. Tandvården är positiva till flera av förslagen i delbetänkandet, särskilt de som syftar till att öka medvetenheten om våldsutsattas tandhälsa och skapa ett samarbete mellan tandvård och vårdinstanser. Tandvården arbetar idag enligt politiskt beslutade prioriteringar. Det råder stor resursbrist vilket innebär att många vuxna patienter inte kallas regelbundet för vård. Våldsutsatta patienter kommer vid ändring av tandvårdslagen att höjas i prioritering inom vuxentandvården. Dessa patienters behov av vård kommer under samma grupp som behöver vård i led av sjukdom. Det kan finnas en risk för undanträngningseffekt vid behov av hårda prioriteringar av patientgrupper som kan erbjudas vård. Idag får denna grupp akuttandvård och sedan samma prioritering som övriga friska vuxna patienter. Tandvården i Region Jämtland Härjedalen anser att det saknas kunskap i hur personalen ska hantera de situationer som kan uppkomma i behandlingssituationen och hantering av dokumentation och sekretess. Det krävs stora utbildningsinsatser för tandvårdens alla personalgrupper. Tandvårdens roll bör vara att uppmärksamma, ställa frågan och hänvisa vidare för stöd och hjälp. Regionen bör tillgodose stöd via ett team av mixade kompetenser så som läkare, psykolog, kurator mfl dit regionens personal kan hänvisa patienter med behov av stöd och hjälp. I detta team bör också finnas goda kontaktvägar mot andra samhällsaktörer. Det är inte möjligt att lägga ut detta arbete på enskilda mottagningar och klinker.

Region Jämtland Härjedalens ställningstagande till betänkandets olika förslag. Här redovisas endast under de rubriker i utredningen som regionen vill tillföra en synpunkt eller kommentar. För dessa anges kapitelnumrering och en kortfattad beskrivning av regionens synpunkt.

Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125) samt gällande rätt (nr 3 i utredningen)

Regionen anser att förslaget om att lägga det under led i sjukdom är bra. Det är viktigt att säkerhetsställa för att våldsutsatta personer inte ska behöva lida även ekonomiskt. En viktig synpunkt är hur och av vem ska denna rätt till tandvård ska bedömas. Det behövs tydliga riktlinjer och ersättningsnivåer. Regionen ser en stor risk för ökad administration för behandlarna ute på våra kliniker. Det tillkommer en ny grupp i prioriteringsordning vilket kan leda till viss undanträngningseffekt för andra grupper med stort behov av vård i led till sjukdom.

4 Våldsutsatthet och tandvårdsbehov

Bra att utredningen även tittat på ökning av tandvårdsbehov till följd av tandtandvårdsrädsla, psykiskt trauma och ohälsa till följd av våldsutsatthet.

5 Tandvårdens arbete med våldsutsatta patienter

5:4 Regionen avviker ifrån utredningen ang frågan om tandvården ska omfattas av samma skyldigheter som övriga hälso och sjukvården. Regionen anser att tandvården ska ställa frågan om våld samt kunna slussa patienten vidare till ett team inom regionen som har kunskap och kompetens att ge rätt stöd och vägledning. All personal, även inom tandvården har dessutom en skyldighet att anmäla vid misstanke att barn far illa. Hälso och sjukvården ska kunna erbjuda kontakt till socialtjänsten och även ge stöd till barn utifrån barnrättsperspektiv och barnkonventionen. Tandvården har inte resurser och kunskap att bredda sitt uppdrag.

Regionen anser att tandvården bör dokumentera tecken och skador på orofaciala skador, men även ges möjlighet att dokumentera tecken på alla typer av uppenbara skador på hela kroppen.

6 Våldsutsatta patienters ersättning för tandvårdskostnader

Bra för den enskilde våldsutsatta personen, kan bli mer administration och handläggning för regionen och enskilda behandlare. Här behövs tydliga riktlinjer och regelverk. Krav på dokumentation, förhandsbedömning, möjlighet att söka vården retroaktivt.

7 Finansieringsförslag, kostnadsberäkningar och övriga konsekvenser

Uppstart med utbildning av personal är kostsamt här kan statliga stöd komma till nytta för regionen. Fördelningen av bidrag bör ta hänsyn inte bara till antal medborgare utan även avstånd i glesbygd.

Tandvården kan med utredningens förslag få ökade krav som det idag inte finns resurser till eller kunskap om. Regionen behöver styra i nya åtaganden och stärka upp med stödfunktioner till våldsutsatta. Tandvårdens ställningstagande är att inte få samma krav

som hälso och sjukvården utan vara behjälplig med att ställa frågan om våld,
uppmärksamma, dokumentera och hänvisa till hjälp och kontaktvägar.
Region Jämtland Härjedalen

Katarina Nyberg Finn (S)
Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande

Anna Granevärn
Tf. hälso- och
sjukvårdsdirektör